Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237
Телеф. УНО: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 208. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 9-го СЕРПНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 208. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 9, 1952. VOL. LX.

ПРЕЗИДЕНТ КРИТИКУЄ ГРОМАДЯНСТВО ЗА СТРИМУВАННЯ ВІД ГОЛОСУВАННЯ

Вашингтон. — Президент Труман повернувши до столиці з короткого побуту в своєму стейті Мизури, відбув пресову конференцію, в часі якої висловив гостру критику за стримування від голосування значної частини американського населення. Як причину цього явища він згадав про „лінивство й байдужість" людей щодо реєстрації себе за виборців та до самого голосування, коли приходить час. Деякі громадяни мають звичку — казав Труман — спихати свої обов'язки на сусідів, а відный від праці час у дні голосування використовують на малі вакації для себе. Президент був приготований на висловлення своєї критики, бо подав її в формі комунікату в такому тексті: „Кожен говорить тепер про листопадові вибори, але мені здається, що це те саме, що приміщування воза перед кіньми. З порядку речей приходить расстрація виборців до голосування. Оце й головне, на чим американці повинні саме тепер призадуматися. Американці дуже чваняться своєю демократичною системою правління, та коли приходить до голосування, то ми можемо засоромитись перед багатьома країнами. Так напр. в 1948 р. тільки 51 відсотків управнених до виборів громадян пішли до голосування. За те в останніх виборах у Франції голосували 75 відсотків виборців, в Італії їх було 89 відсотків, у Канаді 75 відсотків, в Японії 71, в Ізраїлю 72, у Швеції 80, в Англії 83, а в останніх виборах в Бельгії 90 відсотків виборців явилися в виборчих льокалях. Мені кажуть, що в січні поточного року понад 29,000,000 дорослих американців навіть не зареєструвалися і не явилися в виборчих місцях. Думаю, що всіх нас повинен занепокоїти факт, що в теперішньому сторіччі щораз більше громадян не являється до голосування. А чейже привілей віддати свій голос це одно з найцінніших прав на землі, як про це можуть засвідчити ті, що живуть в тоталітарних країнах. Ми не можемо мати великої кількости голосуючих, якщо не зареєструємося до виборів. Газети, журнали й радієві й телевізійні станції й інші засоби можуть багато причинитися до реєстрації виборців. На 4 листопада теперішнього року приходить час великого вирішення й я надіюся, що кожний американець, що доріс до голосування, візьме в ньому участь".

Санітарні робітники в Ню Йорку страйкують, щоб добитися 40-годинного тижня праці. Вони дістали повідомлення з поліції, що страйкарі не можуть вживати масок, бо це незаконне. Масок вживають пікетчики на те, щоб їх ніхто не пізнав і потім не мстився на них.

ІРАНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ЗВІЛЬНИВ ВБИВНИКА БУВШОГО ПРЕМ'ЄРА

Тегеран, Іран. — Нижча палата іранського парляменту прийняла закон, яким зовсім звільнила Халіля Тамассебі, вбивника бувшого прем'єра Гаї Алі Размари. Прем'єра вбито в мошеї в березні минулого року і вбивник, провідник мусулманської націоналістичної партії сам признався до свого вчинку. Закон про його звільнення звучить так: „В виду того, що зрада Размари і його допомога чужинцям доведені, іранський нарід, хоч і знає, що його вбивником був Халіль Тамассебі, визнає його невинним, прощає йому і звільняє". А в вступних завагах до цього закону говориться про те, що „коли якась особа (Алі Размара) поповнює злочин в відношенні до нації і громадянства для наживи чужинців, то згідно з релігіями, його кров має бути карою". Тут треба пригадати, що Розмару похоронили на державний кошт, а його родині визначили досмертну пенсію, яку тепер відобрали, а хотіли дати пенсію вбивниковій Халілеві, але цього не зробили, бо він ще молодий і має засоби на прожиток. Президентом парляменту вибрали славного мусулманського політика, муллу Аятоллага Кашані. Становище президента парляменту друге після прем'єра.

ЄГИПЕТ ДОМАГАЄТЬСЯ ЗБРОЇ ВІД ЗАХОДУ

Каїро. — Генерал Мохамед Нагіб, років 52, який змусив короля Фарука I до абдикації, тримає далі у своїх руках сильну владу. Тепер він звернувся до західних демократій з домаганням допомогти озброїти країну. Це його звернення розуміють у такий спосіб, що коли б він не дістав зброї в Англії чи Америці, тоді готов звернутись у тій самій справі до Совєтів. Коли мова про демократії, то немає ніякого сумніву, що тут Нагіб має на думці тільки Злучені Держави. В своїм першім інтерв'ю від часу, як обняв диктаторську владу, ген. Нагіб виразно зазначив, що Єгипет мусить дістати зброю. До цього треба додати, що він спирається на військову касту і дуже можливо, що цей натиск походить з військових кол. На Заході розуміють це домагання ген. Нагіба ще й так, що коли б він дістав з Америки зброю, тоді можна б легше наклонити Єгипет до приступлення до західнього бльоку держав, який змагає до договору з Єгиптом у справі спільної оборони Середущого Сходу. Коли б до цього не дійшло, то ледве чи Злучені Держави могли б озброювати Єгипет. На цю делікатну проблему ген. Нагіб не дав кореспондентам прямої відповіді. Він розмовляв з журналістами дуже доброю англійською мовою. Згадуючи про Злучені Держави, він додав, що добре знає, що Сирія та Ізраїль дістають зброю з Америки. На запит в справі обсади міністерства війни військовою людиною, ген. Нагіб відповів, що прем'єр Алі Магер буде надалі сповняти обов'язки теж і міністра війни, до чого він, хоч цивільна людина, дуже добре надається. Видно, що влада стоїть твердо, коли прем'єр Магер зніс цензуру на закордонні газети і журнали та дозволяє пресі писати одверто про короля Фарука I, що зрікся престолу і живе на вигнанні. В Англії не дуже вдоволені відкликанням новою владою єгипетського амбасадора, яким був від 1945 року Абдуль Фаттаг Амр, що мав щиро працювати в справі єгипетсько-англійської згоди.

Страйк на залізниці Ню Йорк Сентрал одобрений

Ню Йорк. — Три з чотирьох залізничих братств одобрили рішення нюйоркських відділів цих братств, щоб вийти на страйк у залізничім підприємстві Ню Йорк Сентрал Лайнс на шляхах на схід від Бофало. Одобрення прийшло з Клівленду, де находяться головні квартири залізничих юній, що їх називають братствами. Обов'язок повідомити залізниче підприємство на 72 годин перед страйком вже виконаний і тому страйк може вибухнути кожної хвилини. Повідомлення було вислане Красвій Раді Посередництва у Вашингтоні. Це ще не значить, що страйк справді вибухне, бо ще може дійти до порозуміння, однаке, коли сповнено всі законні вимоги, нема вже перепони до законного викликання страйку. — Тим часом Красва Рада Посередництва пробує своїх сил для стримання робітників від залишення праці.

Совєти признаються, що не здобули першости на Олімпіяді

Москва. — Голова совєтського Спортового Комітету Николай Романов відбув інтерв'ю з представниками „Правди" і „Ізвєсдій", в якому говорив про останню Олімпіяду в Гельсінках. Він хвалив фінляндців за добру організацію змагань та за їхню гостинність. Підкреслював признання атлетів та їхню охоту до світового миру, вирізняючи на першому місці угорських атлетів, не знаючи що того факту, що дев'ять цих атлетів відмовилися від повороту додому та втікли на волю. Зараз після закінчення змагань Совєти твердили, що вони здобули в неофіційному численні перше місце на Олімпіяді, бо мали найбільше пунктів. Тепер Романов трохи попустив і каже, що ЗДА і Совєти мають те саме число пунктів —494. Романов послугувується вакою системою обчислювання пунктів: 7 пунктів за кожне здобуте перше місце, — 5 пунктів за друге, 4 за третє, 3 за четверте, 2 за п'яте і один пункт за шосте місце. тив і каже, що ЗДА і Совєти Американці вживають загально прийнятої системи, яка рахує 10 пунктів за перше місце і по 5-4-3-2-1 пунктів за всі дальші. Романов твердив, що спортові судді були сторонничі й неоднаково ставилися до совєтських спортовців і до американських змагунів, явно яким сприяли.

Союз оборони Пацифіку проти червоної агресії

Гонолулу. — Не зважаючи на те, що московські „Ізвєстія" написали велику статтю про невдачу нарад в справі оборони Пацифіку, які тривали три дні, всі учасники тих нарад, а в першу чергу міністри закордонних справ Злучених Держав, Австралії та Нової Зеляндії, дуже вдоволені з нарад і ухвал, що теж видно з комунікату, який вони спільно видали. Тепер уже ясно стверджено, що наради відносилися до оборони на випадок комуністичної агресії. В четвер міністри та політичні і військові дорадники згаданих трьох держав були гістьми адмірала Артура В. Редфорда, начального командира морськими силами Злучених Держав на Пацифіку. Гості відвідали Перл Гарбор і оглядали наслідки японського нападу з 7 грудня 1941 року, слідів яких ще досі залишилось. Це нагадало їм, що могло б статись, коли б так ворог міг знов несподівано напасти на територію тих трьох держав, представники яких радили в Гонолулу. До тих нарад треба додати, що вони були в однаковій мірі військовими, як і політичними. Згоду осягнено під кожним оглядом. В Москві спекулюють на тому, що з тих нарад невдоволена Велика Британія, бо її там не було. Та це не має ніякого значення, бо міністри закордонних справ Австралії та Нової Зеляндії діяли цілком певно в повному порозумінні з Англією. Замітне і те, що учасники нарад, обговорюючи китайські відносини, не прикладали ніякої надії до того, що могло б прийти евентуально до зірвання тісних зв'язків між Пекіном і Москвою. Зате було більше оптимізму, як радили над воєнними подіями в Індокитаю.

Справа депортування бувшого комуніста негромадянина

Бостон. — Загальну увагу притягає процес 48 літнього працівника в текстильному промислі, фінського походження, Карла Латви, що у 1934 році вписався до Комуністичної партії. Три роки пізніше, Латва добровільно визнав перед імміграційною владою про свою приналежність до комуністів. Вступлення його у партію було викликане трудностями в праці й гадкою, що партія, яка організує страйки, допомагатиме робітникам під час тих страйків. В жовтні 1949 року Латва був заарештований під закидом приналежності до організації, яка прямує до насильного перевороту в державі. Тепер, коли наспіла справа признання Латви громадянства, висунено обвинувачення проти нього, що погрожують йому депортацією. Родина його складається з народженої тут жінки та двох синів, що відбули службу в маринарці. Судовий вирок про його депортацію спирається на Акт внутрішньої безпеки МекКаррана з 1950 року. Латва не признав справедливим вирок окружного федерального суду в Бостоні й за підтримкою багатьох прихильних йому осіб, відкликається до вищих інстанцій. Покищо він вийшов на волю під заставу двох тисяч долярів.

ВЕТЕРАНИ ПРОТИ ЮНЕСКО

Лос Анджелес. — П'ятдесят третій національний з'їзд Ветеранів закордонних війн ЗДА, що нараховують мільйон двісті тисяч членів, схвалив резолюцію, яка осуджує навчання виховної, наукової та культурної організації Об'єднаних Націй. Резолюція твердить, що ЮНЕСКО приносить загрозу у шкільництво країни своїми гаслами про льояльність лише до світового уряду та про виховання дітей на світових горожан. Особливо це позначається на викладанні історії, де з книжок усуваються патріотично-виховні розділи. Ветерани домагаються від урядових чинників вгляду в працю ЮНЕСКО й численних крайових організацій, що співпрацюють з ЮНЕСКО.

ЗАКІНЧЕННЯ КОНФЕРЕНЦІЇ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА В ТОРОНТО

Торонто. — Вісімнадцята міжнародна конференція Червоного Хреста закінчилася ствердженням, що Червоний Хрест і далі продовжуватиме свою високо гуманітарну працю на добро всього людства. Це загальне ствердження прийшло після чергових виступів совєтського бльоку й дальших його політичних внесків, що не були узгляднені. Серед тих внесків був заповіджений повторний виступ китайської делегації з повторенням закидів на адресу військ ОН в Кореї, що нібито вживають бактеріологічної зброї та знущаються над полоненими. Поскільки над цією справою вже раніше відбулося голосування, то тепер її не повторювано й тим самим відпало домагання китайських комуністів висвітлити фільм про бактеріологічну війну в Кореї. Довгу дискусію викликало питання атомової зброї, щодо якої, після голосування, більшістю 52 голосів проти 16, знову стверджено 25 пункт Стокгольмської наради з 1948 року, яка домагається стримання вживання атомової енергії для військових цілей. Загальне взглядження виявилося при голосуванні над внеском польської делегації про голосуванні над внеском польської делегації про затвердження Женевського протоколу з 1925 року про бактеріологічну війну. Врешті було прийнято запрошення Індії відбути наступну конференцію в 1956 році у Ню Дельгі та призначено склад постійної комісії Червоного Хреста, до якої увійшли, між іншими, американський делегат Нілсон та совєтський Б. Пашков.

Громико їде до королеви в позолоченій кареті

Лондон. — Новий совєтський амбасадор Андрей А. Громико у позолочуваній пишній середньовічній кареті їздив до Букінгемського королівського палацу, щоб скласти королеві Єлисаветі II вірчі грамоти. Згідно з двірською етикетою до совєтської амбасади вислали три королівські карети для амбасадора Громика та його сімох найстарших урядовців. Громико їхав у циліндрі та в зовсім „непролетарськім" одязі візитовій. Часописи підкреслюють, що навіть норовистий гнідий кінь не зіпсував цієї паради совєтського представника. Кінь, мабуть, пізнав, кого він має везти і норовився, хотів ставати дуба і бив ногами, хотячи скинути їздця, що їхав у багряно-червоній одежі. Але їздець зумів заспокоїти кінський саботаж і парадна їзда відбулася згідно з приписами етикети. Громика представив королеві міністер закордонних справ Іден, візита тривала 20 хвилин. Населення Лондону приглядалося цій рідкій парадній їзді пролетарських дипломатів.

Ізраїльський міністер заперечує існування чужих летовищ

Єрусалим. — Міністер закордонних справ Моше Шаретт заперечив твердження жидівських комуністів, що в Ізраїлі вже збудували, або будуються летовища для будьяких іноземних летаків. Заявлено комуністичний щоденник „Кол Гаам" і його тижневик, що друкується арабською мовою за те, що писали про будову летовищ для американських бомбовиків. Міністер Шаретт сказав, що голоски про чужі летовища — „видумані від початку до кінця".

Тканина, що не стоплюється в вогні

Найагара Фоллс. — Нова мінеральна тканина, зроблена з алюмінійового оксиду й піску, може втриматися в температурі, в якій стоплюється коване залізо — це найновіший винахід підприємства Карборундум. Тканина має назву „файберфракс", має вигляд скляних тканин, одначе має свої власні якості. Її можна вживати як інсулятора проти високої температури або проти електрики, або для фільтрування в хемічних робітнях. Найбільш придатна вона для відокремлювання фабричних печей чи захоронювання від вогню й спалювання предметів, що притикають до тих печей. Досі такі інсуляції переводжено цеглами. Проби виказали, що файберфракс може витримати температуру до — 2,000 ступнів Фаренгайта, а коли нею обвити фабричні печі, то вона затримує теплоту так, що заощаджує на 30 відсотків електричного струму, потрібного для втримування високої температури печей. — Дальші досвіди з тканиною виявляють, що її можна буде виточити на нитки й уживати до відповідних потреб.

Маневри в англійській зоні Німеччини

Бони, Німеччина. — Цього року в маневрах англійської армії над Райном візьме участь Бельгія і Голяндія, які вишлють на маневри по одному корпусові. Командант англійської армії сер Гардінг заявив, що це дуже вигідний факт, бо минулого року цих країни з другорядними могли вислати тільки по одній бригаді. Генерал твердить, що тегерішні сили вистарчальні для стримання совєтського нападу.

Внутрішня боротьба між китайськими націоналістами

Рангун, Бурма. — Сюди надійшли вістки з Кентунгу про внутрішню боротьбу, що розгорілась між двома групами китайських націоналістів в обширі Шан, біля п'ятдесяти миль на північний схід від Кенгунгу. Боротьба розпочалася ще 7 липня, коли на біля восьмидесять націоналістів з села Ванленгу напали націоналістичні відділи, розташовані в Монг Явнг. Під час завзятої бійки, була вжита вогнепальна зброя, включно з мортирами й напасники були відбиті з великими для них втратами. За деякий час з центру націоналістів Монгшат були послані до Монг Явнгу підкріплення. Відділи з Ванленгу були змушені опустити це село й відійти в інші місцевості, де вони нав'язали розмови з місцевими націоналістичними відділами. Що спричинило боротьбу між цими відділами ще невідомо, але існує припущення, що відділ з Ванленгу став схилятись до комуністичного китайського уряду. Китайські націоналістичні відділи опинились в Бурмі після горожанської китайської війни, перейшовши кордон, після перемоги комуністів.

НАЙВИЩИЙ ВИМІР КАРИ НА ВСІХ ЗАСУДЖЕНИХ КОМУНІСТІВ

Лос Анджелес. — Федеральний суддя Вилійм К. Матес наклав найвищу кару — передбачену законом Смита — на всіх чотирнадцять провідних комуністів, що їх признала лава присяжних суддів винуватими в агітації й змаганні до насильного скинення американського уряду. Кожний з них дістав п'ять років тюрми й грошеву кару висотою 10.000 долярів. Між засудженими находяться чотири жінки й десять мужчин. — Заки суддя проголосив кару, він переслухав оборонців, що домагалися зміни вирішення судейської лави, а щойно після цього видав присуд. Суддя теж відмовив проханню оборони, щоб зарядити новий процес, коли оборонці внесли таке прохання на тій підставі, що останнього тижня Федеральне Слідче Бюро проголосило звіт про совєтські наміри щодо Америки і це, на думку адвокатів, могло вплинути на видання присуду. — Суддя виразно зазначив, що засуджені мусять заплатити грошеву кару після відсиджения тюрми, а якщо не заплатять, то будуть сидіти доти, доки не заплатять грошей. Коли суддя поіменно викликав засуджених, щоб накласти на них кару, кожний з них заперечував свою вину. Повільний процес викликування й проголошування присуду тривав дві години. Кожен з них признався до приналежности до Комуністичної партії, одначе заперечував — наче б партія мала на меті довести до насильного перевороту. Досі засуджено в Зл. Державах 31 комуністів на тюрму, на підставі Акту Смита, за змагання до насильного скинення американського уряду.

13,000 німців утікли до західного Берліну

Берлін, Німеччина. — Біля 13,000 східних німців і понад 200 членів „народної поліції" втікли впродовж місяця липня на захід. Це найбільше число німців, які втікли одного місяця з-під большевицького режиму. Від січня 1949 р. втікло загалом коло 250,000 осіб з підсовєтської Німеччини на захід, а від січня 1951 р. втікло понад 1,500 поліцаїв. Італійський уряд сповіщає, що 193 мешканців Югославії втікли до Італії з-під режиму Тіта від 1. січня, як про це здомляє агенція Ассошіейтед Пресс. Найбільше число втікачів з Югославії, що шукали охорони в Італії, було в січні. Тоді 40 югославів перейшли югославсько-італійський кордон.

РІ ДАЛІ ПОПУЛЯРНИЙ В КОРЕЇ

Пусан (Корея). — Не зважаючи на свій старий вік та опозицію, яку проти нього ведеться з різних боків, дотеперішній президент Південної Кореї, Сингмен Рі, не втратив серед загалу населення популярности. Його повторний вибір президентом запевнений, хоч нема ще офіціяльного обрахунку відданих голосів. Сам він дістане більше голосів, ніж усі його три противники. Замітне, що по нім найбільше голосів дістав Чо Бонг Ам, бувший комуністичний провідник і найгостріший критик режиму Рі. Він дістав 747,521 голосів, а Рі 4,724,490 Рі має тепер 77 років. Він був першим президентом Південної Кореї, вибраним парляментом тому чотири роки. Тим разом він дістав біля 80% голосів. Те, що його противник — бувший комуніст, дістав так багато голосів, вважають потверджeнням гострої опозиції проти правління Рі.

Союзники бояться, щоб переможні не переслідували переможених, бо обидва кандидати, які програли у виборах, ховаються і не виступають публічно. Союзні спостерігачі не застали Чо Бонг Ама в виборчій канцелярії, так само не могли говорити з кандидатом на віцепрезидента, Лі Бум Суком, бо і він боїться помсти переможців. Та найцікавіше те, що навіть переможець президент Рі заявив, що кілька днів не буде виступати публічно. Союзна комісія, яка стежила за виборами, подає до відома що в загальному вибори відбулися правильно, хоч стверджено, що поліція агітувала за президентом Рі і за його кандидатом на віцепрезидента.

Підприємство Бетлегем Стіл заключило контракт з юнією сталеварників

Ню Йорк. — Бетлегем Стіл Компані, друге найбільше американське підприємство виробу сталі, викінчило переговори в справі нового контракту з юнією сталеварних робітників на підставі угоди, заключеної в Білому Домі між підприємцями й юнією дня 24. липня ц. р. Новий контракт остає в силі до 30 червня 1954 року, одначе 30 червня 1953 року його можна переробити тільки для надавання нових платень. На підставі контракту робітники дістали підвищку платні від 1. березня 1952 р. на 12 і пів центів на годину, а разом з іншими добродійствами підвищка досягне до 24 і пів центів. Бетлегем Стіл Ко. це третє велике підприємство, що дійшло до порозуміння з робітниками. Попередньої п'ятниці Ілланд Стіл Компані підписала контракт з юнією, а в понеділок теперішнього тижня Вілінг Стіл Компані зробила те саме. Найбільше сталеварне підприємство, Юнайтед Стейтс Стіл Компані, почало наново переговори з метою оновити контракт з робітниками. Чергове велике підприємство Алегені Лудлум Стіл Корпорейшен це єдина компанія, що ще не підняла наново продукції сталі після проголошеного кінця страйку, хоч уже веде переговори з юнією.

Вибух на літаконосці вбив дев'ять вояків

Вашингтон. — Ракетовий літак вибух на літаконосці Боксер коло побережжя Північної Кореї, в наслідок чого згинуло вісім вояків і один медичний офіцер. Крім того багато вояків покалічених, а самий літаконосець потерпів поважне ушкодження. Серед пожежі після вибуху, 63 вояків зіскочили в воду й їх виратували човнами, й гелікоптерами. Літак вибух у гангарі на чердаку корабля, спричинивши пожежу інших літаків, з яких згоріло 12. Команда каже, що нещастя не було спричинене нападом ворога. Здогадуються, що вибух постав в наслідок нагромадження газів. Боксер належить до літаконосців кляси Ессекс. У часі вибуху він находився у віддалі 60 миль від північно-корейської пристані Вонсан. На місце Боксера поїхав на корейські води літаконосець Бонгом Ричард з Японії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Недільне видання:		Sunday edition:	
На рік у Канаді	$4.25	На рік у ЗДА	$3.75
На пів року в Канаді	$2.25	На пів року у ЗДА	$2.00
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕМА ШЛЯХУ ДО МИРУ

На таку тему написав статтю Генрі Вилйем Чемберлин. Думаємо, що написав він її в сам час, бо треба вилити на деякі голови дещо холодної води, коли вони вмовляють у вільний світ, що мир запевнений, якщо тільки Америка не захоче воювати з Совєтами. Знаючи це, американські державні мужі, а зокрема кандидати на наступного президента цієї країни, прямо відхрещуються на всі можливі способи від усього, що можна б толкувати як змагання до війни. Вони дійсно до війни не змагають і війни не хочуть, як її не хоче також і американський нарід. Тільки питання, чи вони таким поступуванням приспішують мир. Хто знає страхіття минулої світової війни і уявляє собі, що то може статись у наступній війні, той певно не є і не може бути пропаґандистом нової світової катастрофи. Проте положення у світі таке, що хоч так багато говориться про мир, війна неминуча, як довго є в світі місце для існування хоч би одного такого дикуна і аґресора, якими є ті, що сидять у Кремлі.

До такого заключення прийшов Чемберлин, один з бувших перших симпатиків Совєтів, що приглядався їм довгий час з самого початку, як тільки закріпилась в Росії совєтська влада. Він дораджує усім тим, що сумніваються щодо американських мирових інтенцій, щоб вони точно провірили, хто по другій світовій війні постійно нарушував мирові договори та загарбував чужі країни, хто спричинив війну в Кореї, чи бльокаду Західнього Берліну. Чемберлин пише, що Злучені Держави та Велика Британія були „апізерами'' в Тегерані та Ялті в тій надії, що Совєти по війні візьмуться за економічну відбудову, позбувшись таких сильних ворогів-сусідів, як Німеччина та Японія, та що буде можна жити з Сталіном по-приятельськи. Це Сталін знав, але на те не пішов, бо не хотів і не хоче миру, як його не бажав собі Гітлер по Мюнхені. Є вправді „партизани миру'', що їх має Сталін по всьому світі, але нема ніякого кроку з боку ні одної країни, яка находиться у совєтській сфері впливів, який змагав би серйозно до замирення з Заходом. Нема в Совєтах ні одного священика, щоб виступив проти совєтськогго мілітаризму, ні теж нема ні одного голосу в совєтськім парляменті, який заквестіонував би військовий бюджет. Нема також ні одного професора на всій совєтській землі, який відважився б опрокинути науку про неминучість остаточного конфлікту між комуністичним і некомуністичним світом.

Як є в демократичних країнах, зокрема в Америці, всі ми добре знаємо. Сьогодні в Англії чи в Америці дошукуються в міжпартійній конкуренції найменшої дрібниці, з якої можна б заключати, що цей чи другий державний муж не дає доброго запевнення, що він не спричинить якимсь кроком нову війну. Навіть не можна дуже сильно натискати на зброєння, наслідки чого можна вже завважити в Европі, де всі західні демократії заявляють, що вони не в силі виконати цьогорічних військових зобов'язань.

Чемберлин приходить до заключення, що коли в тих обставинах не прийде до війни, то тільки тому, що вільні країни будуть далі поступатись Совєтам, не зважаючи на їхні заяви, що такого не буде. Думки про волю та справедливий мир залишаться надалі тільки — мріями.

Якщо це виглядає дуже „чорно'', то згадаємо при кінці ще за колумну п-ні Елінор Рузвелт, в якій вона цитує цілий ряд найвизначніших людей, що заповідали світові щораз нові катастрофи, які одначе не сталися. Вона певна, що так буде й тепер та що Америка дасть собі цілком певно раду також і з совєтською загрозою.

МАНДРІВНЕ НАСЕЛЕННЯ АМЕРИКИ

Новоприбулі в Америку люди, користуючись теперішнім квітучим фінансовим станом цеї країни, нераз для самої цікавости переїздять з місця на місце, шукаючи для себе кращого пристановища. Тому творяться тепер нові українські громади, чи зростають такі, як в Маямі, на Флориді, або в Лос Анджелес, у Каліфорнії, про діяльність яких довідуємося час від часу з дописів у нашій пресі.

Одначе внутрішній переселенчий рух в Злучених Державах не обмежений до свіжо-прибулих людей. Конвенція перевозових підприємців, що саме відбувається в Шікаґо, ствердила, що минулий, 1951 р., приніс їм великі зиски, а поточний, 1952 р. дає вигляди на ще кращий бизнес. Деякі промовці на конвенції заповідали, що в поточному році яких 36,000,000 людей перенесеться на життя з одного міста до іншого. Рух підприємств, що займаються перевоженням осіб і родин та їхніх рухомостей навіть на далеку віддаль такий великий, що підприємці не можуть настачити возів і тому родини мусять заздалегідь забезпечувати собі вантажні авта або залізничні вози, не зважаючи на підвищені оплати. Одно тільки підприємство, з назвою „Норт Амерікен Ван Лайнс'', з Індіянаполіс, звітує, що в 1952 р. його вози переїхали 12,2 мільйонів миль з домашньою обстановкою, а за цілий минулий рік вони переїхали 8,2 мільйонів миль. Загально підприємці стверджують, що в поточному році перевозовий бизнес вже зріс на 20 відсотків в порівнянні з попереднім роком.

Це дуже цікаві цифри, що вказують на зріст підприємств, а в першу чергу на самий переселенчий рух. Загально панує переконання, що в ЗДА 70 відсотків населення зміняють своє місце побуту раз на десять років. До цього причиняються багато економчіні відносини, бо родини хочуть поправити свій економічний добробут. Давніше притягали людей зі Сходу — „Далекі Вести'', тобто стейти на Західнім побережжі. У теперішньому часі слідний переїзд людей з східніх стейтів до південно-західних околиць. Теж міста, положені в стейтах над середнім Атлантиком манять тепер багато людей, бо в згаданих околицях приготовляються різні земельні й загально економічні мельйорації. Крім того новоповстаючі оборонні підприємства розбуджують надію на краще життя у людей, які не можуть найти відповідного заробітку в дотеперішніх місцях осідку. Від часу, коли напад атомовою бомбою на великі міста став можливістю, деякі люди надіються втекти від такої небезпеки і, щоб виправдати якось свій страх, використовують всяку нагоду до переселення в інші околиці. Зрештою змагання уряду до децентралізації населення пособлює тепер значно новій міґрації людей. Тільки 30 відсотків американського населення вважається за так твердо прив'язане до свого родинного дому, що тих людей не вдасться рушити з місця жадним способом.

Ці переміни в житті країни можуть цікавити не тільки давніх американців, але й нових, в тому і іміґрантів українського роду. Коли переселення европейських скитальців уже закінчене і майже кожен новий американець вже зорієнтувався в суспільнім та економічнім житті нової країни, не один з них може тепер перевірити свої життєві пляни на ближчу й дальшу майбутність. З таким пляном може бути злучене теж переселення з однієї місцевости чи околиці до іншої. Особливо важне тут гуртове переселення й поселення, яке пожадане з різних причин. Коли хто зробив уже в цій справі який досвід, повинен подати його до відома інших громадян, щоб їм тим допомогти, або перестерегти перед хитрощами різних спекулянтів.

Микола Барвінський

Полагода міжнародних фінансових труднощів

Відомо, що всяка війна, як в час самої її, так і після неї дуже неґативно відбивається на фінансовій системі. Особливо це відчувають ті держави, які в тій, або іншій мірі були зачеплені війною. Покупна здібність грошей в таких державах знижується і при певних міжнародних обставинах це обезцінення грошей простує далі й далі й може привести до повного обезцінення грошей. Друга світова війна залишила тяжкий спадок для майже всіх країн світу — це інфляція. Процес знецінення грошей нині дуже боляче відчувається у всій економіці кожної країни, особливо це відчувається в країнах захоплених рабовласницькою системою — комунізмом. Скрізь порушений нормальний розвиток промисловости, сільського господарства, а міжнародна торгівля особливо між країнами, що перебувають під тоталітарною системою системою — комунізмом і вільним світом, зовсім зруйнована.

Кредит в світовому маштабі не може розвинути своєї діяльности власне не лише через нестійкість валюти, велике коливання їх покупної здібности, а завдяки існуванню на величезному терені світу рабської системи господарювання, що існує нині в московській імперії. Всі зазначені ненормальности в народних господарствах країн світу можна було б перебороти, розвинувши промисловість, яка виробляла б крам широкого вжитку і таким чином населення потерпілих від війни країн постачалося б цим крамом в широкому розмірі, а цим самим потроху можна було б привести до якогось порядку й фінанси країни. Але як же держави, особливо західньої Европи, можуть повністю перевести своє господарство на виробництво краму щоденного вжитку, залишивши виробництво знарядь війни, коли страшний сусід — рабовласницька московія по скаженому готується до війни. Отже повністю перейти на мирне виробництво держави всього світу, хоча й хотіли б, але не можуть, бо мусять завжди пам'ятати, що існує рабовласницька Москва, яка хоче накинути свою систему всьому світові.

Щодо кредиту, то Совєти виявили себе в минулому ніби й порядними партнерами. Так в часи економічного замішання в 1930—33 р.р. Совєтський Союз довозив до себе чималу кількість сировини й машин з країн, в яких господарство відчувалося економічне замішання. А в розмові з кореспондентами часопису „Ню Йорк Таймс'' паном Дюранті 25. XII. 1933 р. Сталін сказав: „Ми самий великий в світі ринок й готові замовляти й оплачувати велику кількість краму''. Отже ніби все в порядку. Величезний ринок, яким є московська імперія, кредит буде чесно покритий, то чому ж не розпочати з Совєтами міжнародну торгівлю, наладнавши з ним тісні фінансові взаємовідносини, надавши їм кредит, хоча б і короткотерміновий? Але справа тут трохи складніша як здається на перший погляд. Треба завжди пам'ятати, що Совєти не є рівноцінним партнером. Російська імперія, чи як вона тепер зветься СССР, є імперія з рабовласницькою системою, на чолі якої є деспот часів стародавно азійських. Навіть візьмемо 1933 рік коли вождь рабовласницької системи — Сталін говорив кореспонденту Ню Йорк Таймсу про готовість замовляти й оплачувати, а в цей час в Україні, цій нещасній колонії Росії, тим же деспотом Сталіном був організований голод, від якого померло багато мільйонів людей, і дорослих і маленьких. Коли треба буде, Совєти кредит повернуть у вигляді хліба, цукру, лісу і іншої сировини, правда на всьому цьому крамові явно видно кров людей великих і маленьких дітей. Це добре мусять пам'ятати ті, хто хотів би відкрити кредит для Совєтів. Далі, даючи кредит Совєтам цим самим допомали б ми не поборювати інфляцію і відновлювати нормальні економічні всесвітні стосунки, а самим звичайний чином ми помагали б совєтам нищити людей.

Одержані Совєтами кредити допоможуть їм ще більше розбудовувати фабрики й заводи для готування зброї проти всього вільного ще світу. Навіть якби відкинути всяку міжнародну етику, а дотримуватися лише етики бизнесу „дасш — даю'', то й то з Совєтами, як ми вже зазначали, всякій розумно мислячій людині, що сягає своєю думкою далеко вперед, не по дорозі.

Але якби там не було, а фінансові міжнародні стосунки нині перебувають в дуже напруженому стані. Єдині ЗДА мають тверду валюту — доляр і на цей доляр інші країни світу орієнтуються. Але завдяки порушенню нормального стану міжнародної торгівлі, порушені й нормальні міжнародні фінансові стосунки. Сьогодні американський доляр є ведучим у всесвітньому фінансовому господарстві і всі держави відчувають, дослівно кажучи, голод на цей ведучий доляр. „Платіжні баланси багатьох країн з заокеанськими країнами — пасивні і боротьба з інфляцією залишається безуспішною'' так писав журнал „Економіст'' ще в січні місяці 1952 року. Скоротилися валютові резерви багатьох країн через пасивні платіжні баланси, а тому таки держави намагаються збільшити свій вивіз і зменшити довіз, хоча подібна економічна політика неґативно відбивається на споживачеві. З газет довідуємося, що останніми днями липня місяця канцлер англійської державної скарбниці Ботлер оголосив в нижній палаті нову „програму обмежень'', з якої видно, що довіз з закордону до Англії в другу половину 1952 року мусить бути на 40% менший, чим у другу половину 1951 року. Англія мусить значно збільшити свій вивіз. Міністер попереджує, що в багатьох предметах першої необхідности буде відчуватися ще більша нестача ніж раніш. Англія сподівається одержати від держав з доляровою валютою додаткових 28 мільйонів долярів. Далі тут же сказано, що міри економіки відіб'ються і на озброєнні, хоча Черчил зазначив, що економія на озброєнні відіб'ється в незначній мірі. В такий спосіб за словами канцлера державної скарбниці Англія сподівається налагодити сприятливий торговельний баланс з державами з доляровою валютою. Отже, як виявляється навіть Англія далі відчуває труднощі зі своїми фінансами. Але навіть і сучасний всесвітній велетень, що безперечно на своїх плечах утримує ввесь світ — ЗДА теж відчувають деяку ненормальність в свойому фінансовому господарстві. Так за відомостями статистичного бюра від початку корейської війни ціни зросли на 11,4%, а від цін 1935—1939 р.р. на 90%. За червень місяць 1952 р. ціни на предмети першої необхідности зросли від 3% до 6%. Отже геть у всьому світі виявляється фінансове напруження, тільки в одних країнах це напруження відчувається в більшій мірі, а в других в меншій мірі. Це байдуже, що Совєти зазначають, що мовляв, інфляція їх не торкається. Стан Совєтів під цим оглядом значно гірший, ніж в якій іншій з вільних країн. Коли ми говоримо тут про Совєти, то маємо на увазі народнє господарство Совєтів, а не інтереси кучки авантурників з Кремля, які безперечно ніколи не відчували і не відчуватимуть напруженого стану фінансового господарства. Таким чином фінансові відношення між поодинокими державами світу перебувають в стані незадовільному, висловлюючись м'яко, а в середині кожної країни відчувається фінансове напруження. Все це також відбивається неґативно і на міжнародній торгівлі. Але ж треба найти якийсь спосіб, щоб перемогти всі ці труднощі в світовому маштабі. На одному місці не можна товктися, бо заходи подібні до тих, що приймає нині Англія, є лише палятив і справи остаточно не полагоджує, а ввесь світ може опинитися перед фактом повної руйнації світового народного господарства. Цього й очікують керманичі російської імперії, яка нині має назву СССР. Єдиний вірний шлях до скріплення міжнародних фінансових відношень і відновлення міжнародної торгівлі — це є знищення світового зла, що уперто й по-злочинному стоїть цьому на перешкоді. Цим злочинцем є большевизм, який керує всією російською імперією, захопив колосальні простори землі і намагається захопити ввесь світ. Московська імперія мусить бути знищена, себто доведена до своїх етнографічних границь, а тоді вільні національні держави, що повстануть на місці сучасної російської імперії в тісній співпраці з іншими державами світу легко зможуть полагодити всі труднощі, фінансового й торговельного характеру в світовому маштабі, бо тоді у всіх до цього буде добра воля.

Д-р Степан Дмоховський

Занедбана, чи недоцінювана ділянка мистецтва

На початок спомин — як арґумент і приклад.

Маючи 9 років я ходив до народної школи в Перемишлі. По дорозі оглядав мало культурні, нічним незамітні виставові вікна жидівських крамниць. Одна з них лишилася в пам'яті до сьогодні, себто до 79-го року життя! Це була виставка фабрики швальних машин Зінґера. Виставку прикрашували яркими красками мальована картина, що представляла велетня Ґулівера, схопленого карликами, прив'язаного на землі до пнів дерев — натурально нитками Зінґера. Та на реклямі тоді я зовсім не визнавався, — мене захоплювала тільки сама, просто дивовижна, незрозуміла подія. Я місяцями накладав дороги, вертаючи зі школи, бо не міг цим „архитвором'' досита начудуватися...

Пощо я це пишу? Мозок дитини є незаписана карта, на ній врізуються ці перші враження, почування; так, врізується, що якби я умів малювати, то ще нині відтворив би цей образ.

А що ж бачать сьогодні наші діти, — скажім в хаті? Десь якийсь з мистецького боку нецікавий святий образочок, якісь може родинні фотографії, та й кінець. А на крамничних виставках — напівголі „ґерлс'', камікси, і таке подібне.

Патріоти-педагоги кажуть дітворі читати про наше минуле, про нашу історію... Але як заохотити, розцікавити дитину?

От чому почав я цю статейку прикладом з мого життя. Гадаю, що тільки картиною, образом. Наша історія є така багата в драматичні моменти, які просто напрошуються під пензель. Я зовсім добре розумію „шукання нових доріг'' наших мистців. Але чи не можна получити „утіле кум дульце''.

І якби дитина побачила Хрищення України на Дніпрі, руйнування Києва москалем Андрієм „Боголюбським'', чи валку дівчат, жінок, дітей, ведених татарами в ясир, сцени з походу Ігоря, з Хмельниччини та останніх часів, чи не запитала б вона мами чи тата: що це? Тоді родичі пояснили би в коротких словах подію, а розцікавлена дитина напевно забагла б книжки.

Більшість еміґрантів заубога, щоб купувати оригінали. А чи не можна б подумати про репродукції чудовими новітніми системами. Бачу іронічну усмішку П. П. Мистців. Проте далі гадаю, що краще щось, як нічого.

А який прекрасний „камікс'' можна б зробити з „Тигроловів'' Багряного, „Шукачів блакитних перел'', чи з творів інших, з давніших авторів.

А якою, ВПП мистці, письменники, видавці, дорогою потрапили до дитячої уяви видавці „каміксів'', „Волт Діснеїв''? Чи не краскою, картиною, образом? Тоді прийде... й голод на книжку!

Національний пам'ятник в Маунт Рашнор

На недавно випущених поштових марках надруковані портрети Вашинґтона, Джеферсона, Лінколна і Теодора Рузвелта, викарбувані на гранітному схилі гори Рашмор у стейті Південна Дакота. Ці портрети чотирьох колишніх президентів становлять національний пам'ятник, споруджений відповідно до постанови Конґресу і за розпорядженням президента включений в систему управління Національних парків.

Вашинґтона і Джеферсона цим було вшановано, як творців держави ЗДА, Лінколна за його високо корисну працю для добра нашої країни за її людности, Теодора Рузвелта за те, що він являв собою найдосконаліший тип американця. Кожний портрет є на більшка 60 футів від чола до підборіддя і пропорційно відповідає людському зросту в 465 футів. Портрет Вашинґтона стоїть трохи осторонь інших.

Г. Борґлюм розпочав працю над цими портретами в 1927 році. Роботу було оплачено федеральною субсидією, але пам'ятник давно оплатив себе кількакратно, бо щороку тисячі туристів відвідують його і оглядають за невеликуи плату.

Чотири величезних портрети були скінчені 1941 року. Того ж року Борґлюм помер. Після його смерти його син Лінколн, який і раніше допомагав батькові в його роботі, викінчив усі детали.

Біографія Борґлюма під назвою „Дайте людині більше місця'' вийшла друком у червні. В ній описується, як скульптор почав вирізблювати портрети визначних людей для парків і музеїв, пізніше працював над великими військовими пам'ятниками і нарешні взявся до нелегкого завдання вирізбити на схилі величезної гори величезні портрети найвизначніших людей нашої країни.

Національний пам'ятник Маунт Рашмор видно здалека. Дорога до нього в'ється через густий сосновий ліс. Олені, дики, кози, бобри, звірки, скунси та інші звірі вільно живуть і розкошують серед дикої незайманої природи. Тисяча вісімсот акрів простору є справжнім раєм пташок, тварин і риб у цьому прекрасному заповіднику.

Пам'ятник можна оглядати круглий рік. За дальшими інформаціями належить звертатись до суперінтендента, Національний пам'ятник Маунт Рашмор, Кейстон, Південна Дакота.

Богдан Кравців

СУЧАСНЕ МІЖНАРОДНЕ ПОЛОЖЕННЯ Й УКРАЇНСЬКА СПРАВА

(Доповідь на П'ятому Конґресі Американських Українців)

(1)

Сім років після закінчення другої світової війни принесли негадану й неочікувану зміну в політичній констеляції світу. Пролунали й затихли сурми перемоги над тоталітарними режимами гітлерівського Райху й фашистівської Італії, минулося братання між переможцями - союзниками і залишився тільки спогад про медові місяці Об'єднаних Націй, про нездійснену ідею замиреного і дружнього світу.

Ні миру, ні дружби сьогодні в світі немає. Холодна війна між донедавніми союзниками західними державами під проводом ЗДА та Совєтським Союзом стає все більше гарячою, але і водночас, не зважаючи на всі конфлікти і провокації, що іншим разом довели б були неминуче до війни, третя світова війна не починається і мабуть ще не скоро почнеться.

Перебуваючи в безупинній загрозі війни, світ поділився на два велетенські бльоки, що їх можна б визначити коротко: американський і совєтський.

Цей двоподіл світу зобумовляє і характеризує всю сучасну політичну ситуацію. Проти совєтського бльоку, що під проводом Москви захопив владу над велетенськими просторами східної Европи і Північно-східної Азії і поневолив 800 мільйонів людей, об'єднується й організуєтьвя під проводом Злучених Держав Америки решта світу: держави Південної і Північної Америки, країни вільної Европи, Японія, національний Китай і країни південно-східньої Азії, держави близького й середнього Сходу. В цьому велетенському двоподілі не залишається сьогодні вже майже й місця для невтральних: навіть ті, що хотіли б невтральними залишатися, так чи інакше входять уже в орбіту вище згаданих двох політичних світів.

Коли оцінювати силу сучасних політичних бльоків — совєтського й американського, то з політичного погляду більше с к о н с о л і д о в а н и й, більш рішучий, а то й безоглядніший в здійснюванні своїх завдань і цілей — совєтський бльок. Діючи за директивами одного політичного проводу і маючи до диспозиції однопартійні і слухняні організації в усіх країнах сфери його впливів, совєтський бльок може виступати завжди й усюди здисципліновано й ударно. Велику перевагу має цей бльок, назвім його коротко: Москва — і в ідейно-пропаґандивній ділянці, видвигаючи приманливі гасла пролетарської революції і національного та соціяльного визволення і застосовуючи їх вміло у своїй готовій користуватися усіма засобами пропаґанди.

Протилежний західний чи пак американський бльок політично не сконсолідований і нездисциплінований. Об'єднує його передусім страх перед можливою совєтською аґресією і щойно в дальшому бажання бачити всі народи світу вільними від таких чи інших тоталітарних режимів. Тому теж ідейні гасла західного світу не надто конкретні і його пропаґанда здебільша тільки дефензивна — спрямована на протидію, а не на наступ. Найуспішнішим ідейно-пропаґандивним чинником західного світу сьогодні тільки те, що люди користуються тут політичною й господарською волею передусім приватною власністю і свободою релігійної, політичної й особистої ініціятиви.

З мілітарного погляду на сьогодні — коли брати до уваги скількість дивізій, значить людський матеріял, теж багато сильніший совєтський бльок. Але коли говорити про модерні збройні сили, літунство й морську фльоту, про модерну зброю й воєнний матеріял та виряд, то перевага за американським бльоком і вона може бути збільшена в кільканадцять разів, приймаючи до уваги економічну й індустріяльну спроможність західного світу, передусім Злучених Держав Америки. Коли згадати ще високий розвиток атомової зброї у ЗДА, то матимемо хоч у приблизному з'ясування, чому Москва диспонуючи велетенськими людськими силами і політично-ідейними засобами, не зважилася ще досі почати війни.

Кремлівські можновладці з'ясовують собі добре цей фактичний стан, знають прекрасно всю свою силу і слабість і тому намагаються всіма силами добитися переваги і в ділянці модерного озброєння. Для тієї мети зуживають мільйонові армії в'язнів у совєтських і сателітських таборах примусової праці, підганяють стахановщиною й терором мільйонові маси робітників і селянства в Совєтському Союзі й окупованих країнах, зокрема в китайському резервуарі людського матеріялу і викликують всякі можливі конфлікти (Корея, Індокитай, Берлін) для випробування, але водночас і для розпорошення і виснаження сил західного світу.

Фронт сьогоднішньої холодної війни має вже нині більший засяг, як всі фронти минулих світових воєн. Починаючи на водах Балтійського моря, де минулого року совєти зістрілили американський, а цього року вже шведський літак, цей фронт проходить Берліном й укріпленими кордонами східної й західних зон Німеччини, неспокійними секторами поділеного Відня й Трієсту, кордонами збунтованої проти Сталіна Югославії, прикордонними полосами Туреччини, нафтовими полями Ірану, високорівнями окупованого комуністами для випаду на Індії Тибету, пограниччями Бірми й бозвищами Індокитаю і кінчається він на Кореї, де союзні війська, втомлені тупцюванням у Панмунджомі, почали бомбардування електростанцій на пограниччі Манджурії.

Протисовєтський західний бльок американський не тільки своєю назвою. Це американські літуни гинули над Балтійським морем і над пограниччям Югославії минулого року. Американські дивізії стоять у Німеччині і це американці ліквідували колишню і сьогоднішню бльокади Берліну. Американські з'єднання вдержують порядок у Трієсті й американські військові місії працюють над організуванням оборони і Югославії, і Греції, і Туреччини, й Ірану. Французькі війська змагаються з комуністичними партизанами на полях Індокитаю з допомогою американської зброї й літаків. Американці обороняють і Формозу і Японію. І вкінці: ввесь тягар війни чи пак поліційної акції на Кореї вже третій рік несуть американські вояки, складаючи непомірні жертви життя і крови. Всюди, де треба виступати збройно, всюди, де треба зупинити таку чи іншу московську аґресію, стоїть сьогодні американський вояк, говорить сьогодні американська зброя.

Цей фактичний стан мусимо добре усвідомити й мати завжди на увазі, особливо ж сьогодні, коли хочемо з'ясувати собі і світові, яка роля України у велетенському змагу, що починається тепер, яке місце українських політичних і збройних сил в накресленому нами вище фронті. Від конкретного й реального з'ясування цієї ролі й цього місця, залежатиме й можливість української участи в боротьбі американського бльоку з Москвою і в дальшому теж і справа визволення України й української державности.

(Закінчення буде).

Волод. Гірняк (Канада)

НАШЕ МИНУЛЕ Й НАШЕ ТЕПЕРІШНЄ

(4)

Організування допомоги

Комітети започаткували свою працю спершу закликом у пресі й організуванням масових віч по містах Канади й Америки. На тих вічах було вияснено в подробицях не тільки про загрозливий стан нашого народу, але також і були подані пляни, як можна врятувати його з цього стану. Вслід за тим було вислано до Европи дві харитативні Місії, зорганізовані в Канаді й ЗДА, яких завданням і було не тільки правно захищати наш нарід, що жив по таборах, але також і репрезентувати його перед тамошньою військовою владою та керувати розподілом тієї допомоги, яку організовано посилали українці з Канади й Америки.

Знайшлись люди доброї волі, які пожертвували свій час безплатно для тієї праці, Хоч і не мали в ній практичного досвіду. Треба було побачити тоді тисячі тих наших жінок, дівчат і мужчин, які — днями й вечорами по організаційних домах, пакували до великих дерев'яних пак чисте й випрасоване біля, одежу та взуття. І треба було побачити, як по тих обличчях стікали гарячі великі сльози та скапували на все це ними самими дароване й паковане добро, яке вони пересилали своїм братам і сестрам.

Треба було бути тоді на масових вічах і побачити мокрі від сліз обличчя тих тисячних мас, що приходили на заклик Комітетів й складали свої тяжко запрацьовані не тільки десятки, але також і сотні долярів на допомогу нашому народові.

Також треба було тоді побачити поштові доми по містечках та містах Канади й Америки та підчислити великі стирти тих пакунків, що їх приватно висилали наші люди на скитальщину. Треба запитати в головній кватирі Червоного Хреста скільки тонів різнородного добра вислав у початках нарід через нього. Треба підчислити й усі ті поштові перекази, що були вислані нашими людьми з Канади й Америки через CARE.

Більшої та кращої любови до свого ближнього, як була вона проявилась у той незабутній час, годі вимагати від людини. Зрештою, старша іміграція в Канаді й Америці не започаткувала своїх благородніх учинків допомогою свойому народові, що був по неволі опинився на скитальщині, Десятки років робила вона це в минулому для нашого народу.

За матеріяльною допомогою треба було зорганізувати ще й моральну та правну. Тому, на заклик Комітетів у Канаді й Америці підписували наші люди сотні тисяч так званих „тимчасових завірень", які охороняли наш нарід перед примусовою репатріяцією того часу, коли вже відкрились границі позаокеанських країн.

Не легко було підготовити ґрунт для відкриття границь Канади й Америки, щоб могла до тих країн приїхати наша нова іміграція зі скитальщини. Згадуємо це тому, бо дехто з нової іміграції і сьогодні думає, що українські вищі установи не зробили нічого в тій справі, щоб Канада й Америка відкрила свої границі для нашого народу, а все це сталося з „певних політичних та економічних причин". та допомогли їм діждатись.

Найбільш наївним є, що в своїй розмові вони покликуються на „правдиві факти". які вичитали вони в брошурі, що її видали комуністи в українській мові для свойого несвідомого членства. А видали й розповсюднили її для них тому, щоб вони давали свої гроші на протестну всекрайову акцію. збирали підписи й вислали своїх комуністичних опричників до Сенатської Комісії в Оттаві, які домагалися від неї заборони приїзду до Канади й Америки (!) нашого народу зі скитальщини. Причини для тієї заборони, подавали ці комуністичні опричники такі, що „ввесь наш нарід, який опинився на скитальщині, належить до кримінальників таких же самих, як і ці нацистівські провідники, що над ними має відбутись суд у Нюренбергу". Отже тому — твердили й домагалися вони — „треба всіх їх вислати на ті землі звідки вони вивтікали і поставити всіх (!) перед народній суд справедливости за вчинки, яких вони разом із німецькими ґестапівцями допустились у минулому над своїм народом".

В той сам час вислухала Сенатська Комісія правдиві та дійсні факти про причини масової втечі нашого народу на скитальщину, які підготовив Комітет Українців Канади та передав своїми представниками на руки цій Комісії.

Щоби оправдатись перед темною масою, комуністи й видали цю брехливу брошуру, в якій й дальше закликають ці темні маси до боротьби проти „найбільших ворогів", яких Канада й Америка хоче впустити зі скитальщини. Що скитальщина мала б стати найбільшим ворогом комуністичного руху в Канаді й Америці, не трудно догадатися.

На цьому не закінчили свої акції Комітет Українців Канади та Український Конґресовий Комітет. Не покінчили й своєї протиакції комуністи. На чергу прийшла була Українська Дивізія Галичина. Спершу, щоб перебрати її з Ріміні до Англії, а відтак до Канади й Америки. В той час не лише ввесь комуністичний, але й протикомуністичний світ не жалів епітетів членам дивізії Галичина. Майже кожнього з них якщо не порівнювано до Гітлера, то бодай до його заступника, щоб приписати йому нелюдський злочин і за це післати на суд самому Сталінові. Навіть юнії були заанґажували комуністи до своєї акції. І саме тому та справа не тільки була трудною але й затяжною для Комітету Українців Канади і Українського Конґресового Комітету Америки. А що такою вона була, може посвідчити і той факт, що вже всі німецькі полонені вояки були звільнені Канадою, Британією та Америкою і Францією, а члени української дивізії Галичина, які лиш носили німецькі уніформи, залишились у полоні й були останніми (поза Совєтами), з яких знято з уніформів букви ПОВ, тобто „Прізонер оф Вор".

Про всю цю тяжку працю згаданих Комітетів не писалося в газетах, не писалося і в книжках, але все це є й досі в архівах тих Комітетів. Ці архіви будуть напевно використані й тоді буде виявлена правда про велику працю старшої іміґрації в Канаді й Америці. Тоді й піднесеться моральну вартість та авторитет старшої іміґрації і його найвищих установ в очах не тільки теперішньої іміґрації, але також і в очах усього нашого народу.

(Продовження буде)

ПРИЛЮДНА ПОДЯКА

В днях 4-6 липня 1952 р. відбувся в Ню Йорку, в готелі Статлер, П'ятий Конґрес Американських Українців, на якому взяло участь понад 1,200 осіб, з того 799 делеґатів, що мали 828 мандатів від 595 організацій, а решта — заступники та гості.

Найвищий Достойник Держави, Президент Гарі Труман, вшанував Конґрес своїм сердечним привітанням.

Сенатори й Посли Конґресу Злучених Держав Америки, губернатори стейтів і високі достойники американського політичного й громадського життя, а далі українські організації з Америки то репрезентації з-поза американських країн, з Канади, Південної Америки та Европи, прислали на Конґрес свої щирі побажання.

Конґрес звеличали своєю присутністю високі українські церковні і американські державні достойники та видатні особистості політичного і громадського життя Америки: Оскар Чепмен, Секретар Департаменту Внутрішніх Справ, Осип Фінні, Леґіслятивний Асистент Президента Трумана, Адмірал Ален Кирк, Генерал Десли Ґровс, Пані Індія Едвардс, Віце-президентка Краєвого Комітету Демократичної Партії, Заступник посадника міста Ню Йорку, Чарлз Горовіц, Д-р Едвард М. О'Коннор, Проф. д-р Джеймс Бирнгем та репрезентанти національних груп: азербайджанців. білорусинів, кавказців, козаків, литовців, хорватів та ін.

До піднесення поваги Конґресу причинилися в першу чергу представники і представниці української організованої громадськости, делеґати й делеґатки та гості, що представляли різні сектори національного життя української спільноти в Америці.

Крім того, на Конґресі увесь час були присутні кореспонденти американської та української преси, які пильно слідкували за ходом Конґресу. Про підготовку та перебіг Конґресу редакції отримували пресові інформації.

З приємністю треба ствердити, що на Конґресі були заступлені всі стейти та майже всі місцевости, в яких є українські організації та що між делеґатами знаходилися представники українських організацій навіть із найдальших стейтів, як Флорида, Тексас, Каліфорнія, Норт Дакота, Міннесота, Вискансин.

Між діловими працями Конґресу були влаштовані товариські зустрічі делеґатів з громадянством м. Ню Йорку на різних імпрезах, як бенкет, баль та концерт, підчас якого наші відомі репрезентативні хори „Думка", „Боян" і „Хор Ліги Молоді Метрополітальної Округи", а також танкові гуртки, як і окремі артисти, подали високі зразки українського мистецтва.

Окреме признання належить Українському Вільному Університетові, що своїм рішенням про промування Докторів „Honoris Causa" звеличав святочні хвилі Конґресу, Об'єднанню Українських Мистців Америки, що подбали про влаштування мистецької виставки й про декорацію залі та Комітетові Об'єднаних Українських Організацій міста Ню Йорку, як філії Українського Конґресового Комітету, з рамени якого, члени Метрополітальної Округи Ліги Молоді, СУА, ПЛАСТ, СУМА, ООЧСУ, ОДВУ — безкорисно виконували призначену їм адміністративно-технічну й організаційну працю.

Після закінчення П'ятого Конґресу Американських Українців, що щасливо перевів велику працю історичного значення та накреслив шляхи на майбутнє. Конвенційний Комітет вислав окремі листи-подяки всім Високим Достойникам та установам, що вшанували Конґрес привітаннями, Управам інших національних груп, що на Конґрес вислали своїх представників та активним помічникам в організації імпрез.

Конвенційний Комітет уважає далі своїм громадським обов'язком з цього приводу зложити щиру подяку всім організаціям та установам, що вислали своїх делеґатів на П'ятий Конґрес, всім ВШ. Делеґатам і Делеґаткам, що протягом трьох днів сумлінно працювали на користь української справи, Президії Конґресу, за успішне ведення Конґресу, ВШ. Гостям, українським громадянам, що своєю участю піднесли маніфестаційний характер Конґресу, хорам, групам танцюристів і окремим артистам, що спричинилися до звеличення події, зокрема ж українській пресі і її робітникам за видатну співпрацю, а на кінець всім тим численним, неназваним прихильникам Українського Конґресового Комітету, що своїми вчинками або щирим словом підтримували працю Конвенційного Комітету і помогли виконати добре діло.

П'ятий Конґрес за нами, — підготовляймося до Шостого Конґресу!

Конвенційний Комітет
П'ятого Конґресу
липень 1952.

ПСИХІЧНО ХВОРІ — БАНДИТИ

Ню Йорк. — Негр Гоббарт і білий Бертколіно, що перебували в лічниці для психічно-хворих, втікли з неї і розпочали свою кар'єру бандитів. Вони викинули з авта його власника Райса і забрали в нього дрібні гроші, що він мав при собі. Це сталося в Брукліні. Потім, у тім же Брукліні, вони ограбували МекЛіда й довго возили його автом, доки не викинули. Ці події затривожили поліцію, яка почала пошукування за напасниками. Допоміг поліції випадок, коли один з перехожих пізнав грабівників і вказав на них поліції, саме тоді, коли вони лаштувались від'їхати до Балтимори.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Балтімор, Меріленд

Публічна бібліотека закуповує українські книжки

Українська громада у Балтимор може втішитися новим успіхом — створенням секції українських книжок у великій міській публічній Enoch Pratt вільній бібліотеці. Брак рідних книжок у доступних нам бібліотеках громада відчувала віддавна, а він ще більше дався відчути з приїздом нової еміграції. Ще 2-го червня 1951 р., філія місцевого УКК зреферувала ту справу проводові великої американської Enoch Pratt бібліотеки, який поставився прихильно до справи, кажучи, що ніхто їм передше ніколи нічого не говорив про потреби місцевих українців, яким вони напевно були б пішли на руку. Це ще один доказ, як багато залежить добро нашої справи серед американських кругів від нас самих, У висліді після кореспонденції, між філією УКК і проводом американської бібліотеки, останній закупив 25 українських книжок, які зараз уже є доступні до випожичення у згаданій бібліотеці. Членська виказка і кожночасне випожичення усіх книжок у бібліотеці є даремні. Є надія, що бібліотека закупить більше українських книжок, коли буде зацікавлення ними з боку наших людей. Тому було б відрадним, щоб якнайбільше з нашої громади людей, жадали книжки українською мовою кожний раз, коли користають зі згаданої бібліотеки. Треба, щоб поміж пересічно чотирома тисячами денних учасників бібліотеки число українських читачів зросло якнайбільше. Теж побажаним було б, щоб поодинокі наші громадяни чи організації дарували свої злишні книжки і тим причинилися до побільшення українського відділу балтимоської публічної бібліотеки. Недавній дарунок п'яти книжок п. др. Дерісм хай буде початком заініційованої акції у користь нашої справи на тому відтинку. Шліть свої книжки на руки:

Dorothy Nicodemus, Head, Circulation Department, The Enoch Pratt Free Library, 400 Cathedral St., Baltimore 1, Maryland зі зазначенням: for Ukrainian Collection. За кожний дарунок одержите потвердження і подяку від проводу бібліотеки. Тим не лише послужите доброві нашої громади на культурному відтинку але і спропаґуєте українську справу серед чужинців. Треба знати, що місцева Enoch Pratt бібліотека, яка існує від 1884-го року є найбільшою у Балтимор публічною бібліотекою, коли мова про число англійських книжок з усіх ділянок життя. Вона має відділи французьких, німецьких, еспанських, польських, жидівських і російських книжок та передплачує понад 2,000 американських і чужих журналів, має збірку усіх документів, які були оголошені килинебудь Федеральними Урядами і багато інших цікавих відділів. Вдержання і побільшення української секції є обов'язком кожного з нас і від зацікавлення української громади своїми книжками залежатиме дальше становище проводу бібліотеки до наших потреб. Тепер воно дуже прихильне.

Волод. Сушко

Пасейк, Н. Дж.

З похорону на народну потребу

Слідкуючи за нашим народним життям по наших громадах в Америці, де наші іміґранти розбудували своє життя, нашими народними справами інтересувалися, жертви складали на всякі народні цілі, та все мріяли про кращу будучність для наших братів та сестер там на Рідних Землях, завважуємо, як багато цих тихих працівників щораз більше відходять від нас у вічність. Росте більше число могил по наших піонерах, котрих бажанням було дожити тієї хвилини, коли то всміхнулася б краща доля для нашого, віками мученого українського народу. Та зуб часу по дорозі життя їсть все без пощади, і проріжує наші ради, між якими було багато наших щирих працівників, які трудилися для визвольної справи нашого народу.

І ось дня 14-го липня ц. р. в нашій громаді відійшов у вічність сл. п. Володимир Лелет. Покійний походив з села Москалівки, косівського повіту. До Америки приїхав ще перед першою війною. Варто зазначити, що покійний приїхав свідомим українцем, бо брав участь в народній праці ще в своїх рідних сторонах. Так і тут своїм приміром заохочував і загрівав до праці часто й таких, котрі такої свідомости не привезли, але за прикладом покійного бралися до народної роботи і так збільшали ряди наших свідомих громадян.

Покійний Володимир Лелет був довголітнім урядником 42-го від. Укр. Нар. Союзу, як касіром, секретарем і предсідником. Прожив 66 р. Хоч чувся не зле, то просив, щоб його звільнити з посту предсідателя. Члени вволили його просьбі з вдячности за його щиру працю і вибрали предсідником його старшого сина, Мирослава Лелета. Другий син Антін, якого покійний спровадив до Америки кілька років тому, також є активним в громадській праці значить, що обидва сини будуть ступали слідами свойого доброго, трудящого й свідомого батька.

Покійний був членом української православної парафії.

Похоронено його дня 17-го липня ц. р. Через відсутність місцевого священика похоронні відправи відслужив о. Прот. Д. Лещишин з Нюарку, який у прощальній промові згадав заслуги покійного.

Честь всім членам 42-го від. які громадно явилися, щоби тіло покійного, заслуженого громадянина, відпровадити на місце вічного спочинку.

На поминках по Покійному були промови, а секретар відділу, п. Петро Головачук, підніс дуже добру думку, щобя зібрати жертву на нев'янучий вінець в пам'ять покійного та віддати ту збірку на народну справу.

Зібрані відгукнулися щиро, і зложили на руки п-і Катерини Никифорчин $34.50

Зложили по $2 П. Головачук, Кінелюк, Финканин, М. Лелет, А. Лелет і В. Мельничук; по $1. Никифорчин, Сосонка, Славич, Скоробогатий, Довганюк, Йосипчук, Мікула, Ґулька, о. Д. Лещишин, Ткач, Кіча, Н. Н., Лукань, Фіцин, Максимюк, п-і О. Шарґа (Кінелюк), Балагурак, Буряк, Кінелюк. Решта дрібними Разом $34. 50 З цього вислано $20 на Український Конґресовий Комітет.

Василь Мельничук

Віндзор, Онт.

В неділю, дня 3-го серпня цр. о год. 2-ій по обіді, відбулася у Вінзорі-Канада стріча двох осередків „СУМА", а саме: осередку „Київ" Дітройт-Захід з осередком Віндсору. Вибраний підготовчий комітет подбав добре про те, щоб стріча ця випала якнайкраще, що й сталося, бо на святі було кількасот присутніх.

Точно о год 2-ій до трибуни над якою маяли українські і канадійські прапори, перший у своїх одностроях: зелені сорочки та ґранатові штани, трійками примашерував осередок Віндзору, де голова цього осередку, друг Мицак П., відбирає від свого команданта святочний звіт. Кілька мінут пізніше, у своїх одностроях: білі сорочки та ґранатові штани, під звуком місцевої оркестри маршує осередок „Київ" і стає напроти своїх друзів віндзорців.

Голова цього осередку, друг Василина Е. відбирає рівнож від свого команданта, друга Кльоса святочний звіт, після якого на наказ: „до молитви!" з грудей до сто сумівок і сумівців враз із усіми присутніми в середині канадійського ліску-парку грімко пролунали слова молитви: „Боже, вислухай благання". Після молитви друг Крупка Ст. в Дітройту виголосив коротку, але патріотичну і змістовну промову, в якій закликав усіх присутніх добре пам'ятати про гасло всіх сумівців: „Честь України — готов боронити!", пам'ятати за рідний Край та плекати тут свою культуру, традицію та історію.

Після промови приступлено до дальшої програми свята. Першою точкою були вільні вправи осередку „Київ", за якими слідували добре виконані вежі під керівництвом друга Харіва, теж з Дітройту. О год. 5-ій почалися відбиванкові змагання дружин обох осередків, в яких „Київ" здобув перемогу з вислідом 2:1 (15:5; 9:15; 15:8). Суддював добре о. Др. М. Комар з Віндзору. Найбільшою сензацією дня був вибір королівни краси. До конкурсу станули проти себе дві красуні — обі сумівки: п-на Макуш Орися з Дітройту та п-на Зубрицька Ірина з Віндзору. Титул королівни краси здобула собі Макуш О., перемагаючи свою суперницю 135 пунктами (4,445:4,310). Віндсорські пані: Гвоздецька, Маркус та інші подбали про добрий буфет, головно ґолубці та вареники, яких нажаль, було замало. В міжчасі оркестра приґравала присутнім до модерних танків. Відігранням канадійського гимну закінчилась, перша цього роду імпреза обох осередків, про яку напевно довго згадуватимуть ті, що брали в ній участь.

Треба сподіватись, що наступна така стріча випаде як з організаційного, так і програмового боку ще краще, та що ця перша стріча зміцнить ще більше зв'язки між обома цими осередками.

Мґр. М. Калинич

Китайці ушкодили американський літак

Вашинґтон. — Командування фльоти повідомило, що один її бомбовик був „важко пошкодований" під час розвідчого лету над Жовтим морем, 40 миль на південний схід від границі Манджурії. Два члени залоги вбиті, а два поранені. Бомбовик успів ще долетіти до Кореї, де його поправлено і він повернувся до своєї бази в Японії. Атакували бомбовик літаки совєтського виробу типу МИГ, на яких летіли червоні китайці. Команда фльоти видала це повідомлення тому, бо з Японії надійшли були неясні вістки про те, що Совєти зістрілили американський літак над Сибіром.

Стейт Джорджія висловився за Стівенсона

Атланта. — Стейтовий Демократичний Комітет Джорджії формально заявив свою солідарність з цілою Демократичною партією в справі підтримки демократичних кандидатів при осінніх виборах, отже губ. Стівенсона й сен. Спаркмана. Комітет зобов'язався не ставити стейтових демократичних кандидатів під іншою назвою, як демократичною. З Спрінґфілд, столиці губ. Стівенсона, наспіли вісті, що він склав заяву, що буде обороняти Новий Розподіл, Справедливий Розподіл і засади зрівняння громадських прав, як це написано в плятформі Демократичної партії. При цьому він сказав: „Мені дивно, чому негри хотіли б шукати ратунку в Республіканській партії." Він відбив теж закиди, наче б він був „полоненим Трумана", як це вилсовився про нього сен. Ніксон.

Український Воєнно-Історичний Інститут

У місяці листопаді 1920 року, після чотирьох річної збройної боротьби за Волю й Державність України, замовкли гармати українського війська, віддавши по ворогові останні стріли. Наших вояків, що остали при житті, поляки посадили за кільчастий дріт таборів.

В одному з цих таборів, що носив ч. 10 і був розміщений при м. Каліш, — серед інших культурних інституцій та організацій прийшло до життя Українське Воєнно-Історичне Товариство, що його очолили видатні генерали й старші старшини українського війська. Воно, можна сказати, з нічого швидким темпом розвинуло свою широко закросну працю й стало добре знаним у світі. Його публікації „За Державність" збирали найбільші похвали-рецензії на сторінках української й чужоземної преси.

Та ось прийшла воєнна хуртовина, прийшла жорстока нищівна друга світова війна, в часі якої загинули безслідно всі дорогоцінні музейні й архівні скарби, що їх принازбирало було Товариство впродовж 25 років. Саме Товариство перестало існувати, бо із 199 його членів лишився в живих який десяток і то розсіяних по всьому світі. У повоєнний час, в умовинах скитальчого життя, не раз з'являлася думка відновити діяльність Товариства, однак нічого з того так і не вийшло.

Ось за таких обставин прийшло до створення Інституту тої ж назви, який повстав у 1948 році в скитальчому таборі Майн-Кастель, в Німеччині. Інститут цей перебрав на себе почесну працю і завдання колишнього Товариства, а саме:

1. Збирання, впорядкування, опрацювання й видання друком воєнно-історичних матеріялів з часів останнього збройного змагу України за Волю й Державність та з давно минулих часів.

2. Збирання та впорядкування історичних пам'яток й утворення з них Музею Українського Війська та його мандрівних виставок, що мали б за ціль популяризацію ідеї визвольної боротьби серед інших народів.

3. Створення галерії військових образів з українською військовою тематикою, що міститиме мистецькі пластичні праці всякою технікою з малярства, ґрафіки, скульптури й архітектури.

4. Організація видавничої справи. Колишнє Українське Воєнно-Історичне Товариство випустило в світ 9 великих томів матеріялів до історії українського війська „За Державність", під редакцією Михайла Садовського. Кожний том мав по 16 друкарських аркушів (256 сторінок) та біля 100 фоторепродукцій. Десятий том захопили в друкарні м .Львова большевики й знищили ввесь наклад. Інститут має намір продовжити це цінне видання, для чого вже приназбирав чимало рукописів визвольної війни України. Матеріялів цих уже набралося на яких два томи, але брак засобів покищо не дає змоги видати їх друком.

Неоціненим впрост скарбом Українського Воєнно-Історичного Інституту є його Музей, матеріялом до якого послужили збірки, що їх зібрав ген. Садовський по скитальчих таборах Німеччини серед старшин і козаків нашого війська. Ці скарби ,а серед них найсвятіші реліквії дорогоцінні, яких більше немає ніде на світі, донесли вони з України, іноді навіть з великим ризиком для свого власного життя.

Експонати Музею показувано час від часу на мандрівних вистаках. В Европі, впродовж 1948-1950 років, відбулося 20 таких виставок. Проходили вони з великим моральним успіхом. У пропам'ятній книзі Музею знаходиться вже кільканадцять тисяч підписів відвідувачів виставок і значна кількість дуже прихильних, захоплюючих відкликів, побажань і похвал. Виставки відбувалися у супроводі пояснень, відчитів і промов, також і в Канаді, у містах Торонто, Монтреал (двічі), Гамілтон і Вінніпеґ.

Відгомін про виставки Музею розійшовся широко серед українського громадянства Нового Світу й Музей запрошено ще в минулому році до ЗДА для виставлення його на мандрівних виставках у 10 осередках найбільшого скупчення українців. Одначе, через брак візи на в'їзд до ЗДА цього ще й досі не сталося.

Ще в липні 1950 року Інститут перенісся до Канади й осів у м. Торонті. Дирекцію Інституту складають: ген. М. Садовський, майор М. Битинський, сотн. Ів. Липовецький, полк. М. Стечишин, підполк. В. Філонович, майор Г. Маслівець, майор З. Івасишин.

Ординовський Юрій

Врадований В. СТЮАРТ САЙМІНҐТОН має вдоволення з демократичної номінації на сенатора зі стейту Мізурі ще й з цього боку, що його противника, стейтового прокуратора Тейлора підтримував сам президент Труман.

БАТЬКИ ЗАЦІКАВЛЕНІ ДИТЯЧИМ САДОЧКОМ ЗУАДК

Організація дитячого садочку Филаделфійським Відділом ЗУАДКомітету викликала велике зацікавлення у батьків. Це не лише наслідок обставин, які приневолюють працювати і батька і маму та й у той час позбавляють дитину відповідної опіки, але і громадське зрозуміння, що дитячий садочок не лише принесе опіку дитині на час відсутности батьків, але буде головним виховним чинником. Ще і той факт, що садочок організує така організація, як ЗУАДК, яка саме покликана до такої теж діяльности, утверджує батьків у тому, що „Дитячий садочок ЗУАДКомітету у Филаделфії" — це прекрасна нагода для виплекання гарних прикмет, для виховання і підготови до шкільного навчання їхніх дітей. Садочок приміщений буде у цілковито відновленому власному будинку ЗУАДКомітету при вул. Норт 7-ій ч. 866 — саме у тій частині міста, де живе головна частина українського суспільства. Для садочку відступлено три великі залі, з яких одна призначена на забаву, друга на науку, а третя на відпочинок дітей. Окремо належить до садочку простірна кухня. Є теж городець, в якому діти зможуть перебувати в погідні дні. Управляти садочком будуть фахові сили з відповідною освітою і практикою.

Зацікавлення садочком викликало потребу створення окремого Комітету, для справ дитячого садочку при Відділі ч. 1. ЗУАДКомітету у Филаделфії з діяльною громадянкою п. Оксаною Ґенґало у проводі, і з п. Степанією Курчабою, як секретаркою. Цей Комітет скликує на п'ятницю, 8. серпня ц. р. нараду батьків в справі садочка; на цій нараді батьки матимуть нагоду висказати свої побажання. Буде заснований батьківський гурток при садочку і батьки матимуть постійний нагляд над працею садочку. Відкриття садочка буде в понеділок, 11. серпня 1952 року

То ж усі діти у передшкільному віку з околиці нашого филаделфійського „осередку" повинні бути учасниками цього зразкового садочка.

О. Ш.

Листування Редакції

О. Б., Клівленд, О. — Ваша заввага цілком слушна. Ми це теж завважили, але запізно.

З малим персоналом, неможливо прямо при найбільших зусиллях усього припильнувати.

Посмертні Згадки

РОГНІДА РИНДИК, членица Бр. св. Стефана, від. 221 УН-Союзу в Шікаґо, Ілл., померла по довгій недузі, 16. липня 1952 р., в 34 році її життя. Покійна походила з Бірзула місто, Анапівського повіту Херсонської області, Україна. Полишила у смутку батька Степана і маму Степаніду. Похорон відбувся 18. липня, при участі родини і членів від. 221, з погреб. заведення на цвинтар Елмвуд. В. И. П.!
Т. Шпікула, секр.

ЕВСТАХІЙ РЕХЛІЦЬКИЙ, — член від 288 УНСоюзу, Бр. св. Дмитрія в Бетлегем, помер дня 30 липня 1952, проживши 48 років. Покійний походив зі Старого Самбора, Зах. Укр. Полишив у смутку жену Сузанну і дочку Елеонору. Похорон відбувся дня 4. серпня з укр. кат. церкви св. Йосафата. В. И. П.!
Д. Мущастий, секр.

• РОЗШУКИ •

Івана Ґінтера із с. Бергомету, Івана Прокопюка та Івана Пригару із-під Чорновець — ПОШУКУЄ Василь Мінтянський. Гаврила Перепилицю з Тодорова (стар. еміґрант) **ПОШУКУЄ Дмитро Берник Гаврилів із Бергомету.** — Хто про них знає, або вони самі — писати на ад.:
ALEXANDER KUCZYK,
276 Manmouth St, Jersey City, N.J.

ШУКАЮ Корнеля Тарлацького, Еміліяна Тарлацького та Константина Чолпана. — Прошу сповістити їхню кузинку:—
PAULINE BOICZUK,
58 Elton St., — Brooklyn 8, N. Y.

ПОШУКУЮ Володимира Чорнобая, уродж. 19. 3. 1927 в Бродах, Зах Україна, якого німці в 1943 р. вивезли на роботи до Шльоск в Судетах. Хто знає про його долю, зволить ласкаво повідомити родичів на адр.:
І. А. ЧОРНОБАЙ
111 Pine St., LUDLOW, Mass.
Европейську пресу просимо передрукувати!

РОЗШУКУЮ Городиського Віктора. Він є родом з Дрогобича. Хто надішле мені його адресу, тому вишлю подяку і $20.
GREGOR STEFANSKY
146 Witmer St., Los Angeles 26, California.

ПОШУКУЮ тіточну сестру — Галину Фіялка, з села Годів, пов. Зборів, Зах. Україна. Виїхала до Німеччини 1943 року а тепер перебуває в ЗДА, — і **Миколу Кушко**, який остатній раз перебував в таборі в Берхтесґаден і мав виїхати до французької колонії Туніс. — Хто про них знає, або вони самі — прошу голоситися до:
Mr. MYKDLA KUCHARYSZYN
2059 West Erie Street,
CHICAGO 12, Ill., U. S. A.

• ПРАЦЯ •

МОЛОДИХ МУЖЧИН потребує фабрика дротяних виробів.
INDUSTRIAL WIRE PRODUCTS Co.
138-40 Centre Street
Manhattan, N. Y.

Потрібно **ФАХІВЦЯ**, що працював над самоходовими запобіжними рамами та над каросерією (body & fender). Найвища платня. Добрі умовини праці.
INTERNATIONAL HARVESTER
191 Broadway, Jersey City, N. J.

ПОШУКУЄТЬСЯ самотню, чесну жінку-українку до ведення дому й до нагляду над 2 дітьми у шкільному віці — у стейті Ровд Айленд. Винагорода побіч помешкання й харчу згідно з умовою. Зголошення з заподанням даних про себе слати до 14. серпня ц. р. на адресу:
Dr. OLGA KOROPEJ
State Home, LAPEER, Mich, а по 14. серпня на адресу:
DR. JAROSLAW KOROPEJ,
290 High St., Pawtucket, R. I.

• БИЗНЕСОВІ НАГОДИ •

НА ПРОДАЖ
Ресторан в Ню Йорку, нижче чотирнадцятої вул., Вест. У центрі найрухливішої торговельної дільниці міста. Тижнево торгує $2,500 і більше. У неділю замкнено. Умова винайму на 10 років. Ціна 25,000. Готівкою треба $15,000. Це копальня золота!

Ресторан в Брукліні. Тижнево торгує $850. Дешевий рент. Ціна $9,000. — Готівки треба $5,000.

Ґросерня в Ню Йорку. Тижнево $1,600—1,800. 4 кімнати для мешкання. Рент $70. Ціна $8,5000. Гот. треба $7,000.

Ґросерня в Ню Йорку, торгує тижнево $1,250. Продажна ціна — $6,500.

Ґросерня в Вудгевен, Л. Ай. Тижневий торг — $1,300. — 6 кімнат для мешкання. Рент — міс. $160. Умова винайму на 10 років.

За подрібнішими інформаціями телефонуйте: AT 9-6650
Wm. PASTUCK
Monessen, Pa

• ЮВЕЛІР •

CHARLES & CHARLES
191 Ave. B, Corner 12th St.
New York 9, N. Y.
Telephone: CA: 8-1889
Годинникар і ювілер від 1905 р. Агенція на гарні швайцарські та американські годинники та біжутерію. Всю працю виконується у власній робітні. Один рік ґарантії.

• ВАКАЦІЇ •

ФЛАРІДА. Хто з українців має замір їхати на вакації до Маямі, Фларіда, то прошу заїхати до українців. Маємо до винайму кабіни з кухнею або без, по дуже приступній ціні. Зголошуйтесь на адресу: LITTLE INN'S COURT, 13760 Biscayne Blvd., Miami 38, Fla., or Route US 1.
Paul Walczuk, Prop.

• Професійні оголошення •

Dr. Med. R. TYLBOR
59 E. 3rd St. (коло 2nd Ave.) NYC
Tel. GRamercy 5-3993
Внутрішні недуги Flouroscony. X-Ray, Electrocardiograph, Analysis. Переводимо аналізу крови для супружих дозволів.
Офісові години: щодня 1-3 і 5-8 p.m. В неділі від 10-2 попол.

Dr. S. CHERNOFF
223—2nd Ave. (cor. 14 St.) NYC.
Tel. GRamercy 7-7697
Острі й довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздуття жил лікуємо без операції. Переводимо аналізу крови для супружих дозволів. — Офісові години: Щодня від 10 рано до 6:45 ввечорі. У суботи 10—1. У неділі зачин.

ДР. ДЕРУГА
З европейським дипломом.
Недуги міхура, шкіри, крови й недомагання тазових органів.
Нервовість, Ослаблення залоз, Катаральний стан,
Струнтура, Улькус (боляк).
ОГЛЯДИНИ И БАДАННЯ КРОВИ $3.00.
У будні: 10—2 й 4—9 години.
128 EAST 86th STREET
Над зупинкою підземки Лексінґтон Евеню.
• Центральне положення, догідний доступ звідусіль.
• Окремі ждальні для жінок.

ТАРЗАН, ч. 2890. Хабарництво і корупція.

'WHY HAVE YOU BROUGHT US HERE, MERALA?' INQUIRED TARZAN. "TO SHOW YOU MY TREASURES," SHE REPLIED.
"THERE ARE VAST RICHES IN KOHR; MINES OF GOLD AND DIAMONDS," SHE CONTINUED. "YOU AND I COULD BE ALL-POWERFUL."
"THE WEALTH OF KOHR, TARZAN," SHE MURMURED ENTICINGLY. "YOURS IF YOU REMAIN HERE WITH ME." "THE RANSOM OF KINGS!" WONG MUTTERED AVARICIOUSLY.
Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

„Чому ти привела нас сюди, Мерале?", допитувався Тарзан. „Показати вам свої скарби", вона відповіла.

„В Корі находяться величезні багатства; копальні золота та самоцвітів", вона продовжувала. „Ти і я могли б бути всесильні".

„Багатство Кору", шептала вона спокусливо "твоє, якщо ти залишишся зі мною". „Дуже велика сума!", зажерливо бубонів Вонг.